

Thorsdagen den 1 April 1869.

Kammaren sammanträdde kl. 10 f. m.

Justerades protokollet för den 11 sistlidne Mars för- och eftermiddagen.

Upplästes och godkändes Riksdagens Kanslis förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 18, angående ändring i 12 § Jagtstadgan.

Föredrogs Stats-Utskottets den 31 sistlidne Mars bordlagda Memorial N:o 51, med förslag till voteringsproposition med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 4:de punkten i Stats-Utskottets Utlåtande N:o 40; och blef den föreslagna voteringspropositionen af Kammaren godkänd; hvarefter ett protokollsutdrag rörande detta ärende justerades.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 31 sistlidne Mars bordlagda Utlåtande N:o 4, i anledning af gjorda anmärkningar emot Utlåtandet N:o 2, om revision af fattigvårdsförordningen och af stadgan rörande försvarslösa och till allmänt arbete dömda personer.

Föredrogs ånyo och företogs punktvis till afgörande Bevillnings-Utskottets den 22 och 23 sistlidne Mars bordlagda Betänkande N:o 9, angående villkoren för brännvins tillverkning.

§ 2.

Utskottets hemställan bifölls.

§ 4.

Herr Bennich: Då jag låtit anteckna mig såsom reservant emot Utskottets beslut rörande ifrågavarande §, anser jag mig pliktig att för Kammaren angifva, hvori min skiljaktiga mening består. Jag anser nemligen, på sätt jag vid flera föregående tillfällen uttalat, att det skulle lända både till bränvinsbränningens ändamålsenligare bedrivande och till fördel för jordbruket, om man förändrade nu gällande stadganden om minimum och maximum af tillverkning på det sätt, att man nedsatte minimum till 100 kannor och borttog alla föreskrifter angående maximum. Skälen för dessa åsikter äro förut så ofta utvecklade, att jag anser det öfverflödigt att dermed upptaga Kammarens tid, helst jag icke hyser synnerlig förhoppning att i förra händelsen vinna denna Kammares och i sednare Andra Kammarens bifall, men jag har, som sagdt, velat redogöra för hvad jag med min reservation åsyftat.

Herr Thorburn: Jag skulle till alla delar instämma med den föregående talaren, så vida jag ej fruktade, att en nedsättning af minimum skulle, på sätt Utskottet påpekat, kunna leda till återinförandet af husbehofsbränningen. En mängd små brännerier skulle uppkomma, och derigenom skulle kontrollen öfver tillverkningen försvåras, blifva kostbarare och säkerligen mycket ondt spridas inom orterna. En tillverkning i stor skala sker alltid med mindre åtgång af råvaran och arbetskostnad än en liten, och är det igenom stora fabriker utländningen ofta konkurrerar med oss — och är vårt förbud mot tillverkning i stor skala i min tanke en orsak hvarföre export af sprit ej åstadkommits.

Jag är ingen vän af bränvin, men skall det tillverkas, anser jag man ej bör bibehålla en lagstiftning, hvarigenom större kostnader och mera råvara åtgår än nödigt; och önskar derföre borttagandet af maximum men med bibehållandet af närvarande minimum.

Friherre Raab, Adam: Detta är en gammal fråga. Allt sedan 1853—1854 års riksdag hafva olika åsikter härom uttalats; för min del har jag allt ifrån början hyst och hyser fortfarande den öfvertygelse, att det hade varit klokare, mera statsekonomiskt nyttigt, om man icke på en gång hade förvandlat den så vidt spridda husbehofsbränningen till en så stor fabriksindustri. Vi böra ihågkomma vårt lands förhållanden, våra svåra kommunikationer, vigten för jordbrukarne att få afsätta sina produkter på nära håll; och säkert är, att i ju mindre skala bränvinsbränningen bedrivnes, desto större säkerhet har landtbrukaren att kunna för denna näring använda sin potatis. Den nu gällande lagstiftningen genomfördes emellertid på den tid, då man hyste en panisk förskräckelse för dranken, då man ansåg denna förstöra kreatursafveln, då man icke trodde sig sjelf, när man fick god mjölk, godt kött af kreatur som utfodrats med drank. Opinionsen tog då den vändning, att man ansåg sig böra så mycket som möjligt nedtrycka

trycka bränvinstillverkningen. För min del tror jag dock, att jordbrukets finansiella ställning i vårt land icke skulle hafva blifvit så svår som den är, om man icke vidtagit så våldsamma åtgärder och gått från den ena ytterligheten till den andra, och jag anser att det lämpligaste vore, om man återginge till det förslag, som minoriteten inom Särskilda Utskottet vid 1854 års riksdag afgaf, eller att nedsätta minimum till 100 kannor. Den siste talaren har ansett, att kontrollen derigenom skulle försvåras. Detta kan jag ej finna, ty en kontrollant kan ju hafva tillsyn öfver flera brännerier, och vid den nuvarande höga skatten af 70 öre per kanna skulle den ökade aflöning för kontrollanterna, som af den ökade tillsynen skulle blifva en följd, ej betyda mycket för statskassan. Samme talare uttalade äfven en åsigt, hvilken är ganska ursäktlig hos honom, som är stadsbo, och således icke kan närmare känna till förhållandena på landet. Han sade nemligen, att en nedsättning af minimum skulle sprida ondt inom orterna. Jag kan verkligen ej inse hvad men skulle härflyta deraf, att tillverkarne skulle hafva en större eller mindre qvantitet bränvin inläst i sina magasin. Äfvenledes har samme talare uttalat en annan åsigt, som jag icke heller kan gilla, eller att bränvinsbränningen inom utlandet skulle bedrivas med så stor fördel just derföre, att der ej funnes små brännerier. Detta är ett fullkomligt misstag. I Preussen t. ex. tolereras små brännerier bredvid de stora, och den omständighet, att näringen der är fri både nedåt och uppåt, verkar att den är inkomstbringande.

Jag skulle hafva önskat, att den värde reservanten hade framställt något bestämdt yrkande, och jag skulle i sådant fall hafva biträdt detsamma, men min erfarenhet från flera föregående riksdagar betager mig hvarje förhoppning att inom representationen kunna genomdrifva den af mig nu förordade reformen, och detta fastän den är både principiellt riktig och nationalekonomiskt nyttig.

Herr Hasselrot: Vid 1853—1854 års riksdag kämpade jag för den då genomförda bränvinslagstiftningen, men jag måste erkänna, att jag sedan dess modifierat mina åsikter och kommit till den öfvertygelse, att det skulle vara lämpligt, om minimum nedsattes till 100 kannor. Deremot kan jag ej gilla att maximum borttages, ty bränvinstillverkningen skulle då koncentreras inom städerna, och allt det gagn, jordbruket nu skördar af denna näring, skulle då försvinna. Som emellertid någon motion i sådant syfte icke blifvit vid denna riksdag väckt, kan väl denna fråga icke nu komma under pröfning.

Herr Storckenfeldt: Jag har tvekat att begära ordet i denna fråga, men då Bevillnings-Utskottet i dag synes vara fåtaligt representeradt inom Kammarerna, torde det vara min pligt att föra dess talan och icke låta dessa 100-kannors-män få sista ordet. Det fanns en tid, då inom vår bränvinslagstiftning icke endast det nu föreslagna minimum utan ett vida lägre var det gällande, och att detta medförde icke allenast olägenhet för näringen, utan olycka för hela landet, torde af alla vara känt. Denna Kammare lärer ock vara så fast

i sin öfvertygelse om det olämpliga i att nu återgå till en sådan lagstiftning, att jag ej behöfver vidare orda derom, och får jag på grund deraf inskränka mig till anhållan om proposition på bifall till Utskottets hemställan i denna punkt.

Grefve Mörner, Oscar: Jag får erkänna att bränvinslagstiftningen alltid förefallit mig som en gåta.

Då bränvinstillverkning är en löfelig handtering, borde den, som numera nästan alla näringar, få bedrifvas utan andra inskränkningar, än sådana som för ordning och kontroll må erfordras. Hvad tid på året fabrikanten vill bränna, må blifva hans ensak; fabrikanten må äfven åläggas att betala kostnaden för nödiga kontroller för beräkning af tillverkningens belopp och den skatt deraf bör utgå, men i öfrigt må bero på honom att bränna när han behagar och på sätt honom förmånligast synes. Af hvad jag sagt, följer att jag icke vore emot att borttaga bestämmelserna om så väl maximum som minimum, men då den förra åtgärden måhända skulle, innan sinnena hunnit vänja sig vid en sådan tanke, väcka oro, vill jag nu icke biträda något yrkande derom, och i fråga om minimum äfven farhåga för husbehofsbränning m. m. torde uppkomma, om detsamma icke på något sätt bestämdes, finner jag mig icke nu kunna gå längre än att förklara det jag anser minimum utan skada kunna nedsättas till 100 kannor. Uppkomma då mindre brännerier och kunna bära sig, såge jag deruti ingen värre olycka än den som all bränvinstillverkning medför, men att få denna alldeles upphäfd, lärer, om äfven i sedligt hänseend en sådan åtgärd vore önskvärd, dock icke låta sig göra.

Herr Thorburn: De yttranden, som här afgifvits, hafva icke kunnat undanrödja mina betänkligheter mot en nedsättning af minimum. Deremot kan jag fortfarande icke annat än förorda borttagande af maximum. Endast derigenom skulle sprittillverkningen kunna vinna någon utveckling; denna tillverkning erkännes stå inom vårt land på en låg ståndpunkt. Vid förra riksdagen föreslog man att på Statens bekostnad en person skulle utsändas för att taga reda på bästa och fördelaktigaste metoderna att tillverka och distillera bränvin och sprit; men nu vill man på samma gång bibehålla restriktioner och lägga sådana hinder i vägen för denna näringsutveckling att den aldrig kan med så stor fördel som eljest bedrifvas.

Herr Faxe: Blott under förutsättning att maximum borttoges, skulle jag vilja ingå på en nedsättning af minimum; men jag tager för gifvet, att en förändring i förra hänseendet ej skulle vinna Andra Kammarens bifall. Att åter ensamt nedsätta minimum, kan jag ej godkänna, ty detta skulle medföra alltför stora kontrollkostnader. Man säger visserligen, att en kontrollör skulle kunna hafva tillsyn öfver flera små brännerier, men hvar och en, som känner huru glest vårt land är bebygdt, inser lätt det omöjliga häri. Äfven om afståndet mellan två sådana mindre brännerier icke vore mera än 2 mil, torde det dock blifva svårt för en och samma kontrollör att tjenstgöra vid dem båda. För öfrigt skulle jag tro, att de, som skulle vilja tillverka endast 100 kannor om da-

gen, snart skulle inse det ofördelaktiga häri. Vi hafva sett en mängd bolagsbrännerier uppstå, men dessa hafva ruinerat sina egare. Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Friherre Raab, Adam: Då reservanten är så modest, att han, oaktadt allt understöd han erhållit, icke vill framställa något yrkande, får jag anhålla om proposition på bifall till Herr Jöns Olssons motion. Jag tror det nemligen vara skäl att inhemta Kammarrens åsigt i en så viktig fråga, som den föreliggande. På det högsta måste jag afråda denna Kammare från att bibehålla det nu gällande minimum, hvilket hufvudsakligast drabbar de mindre jordegarna, men borttaga maximum, hvilket skulle lända till fördel för de stora sessionaterna, hvilken klass allmänligen anses vara förträdesvis representerad just inom denna Kammare.

Herr Faxes yttrande angående bolagsbrännerierna synes mig vara ett bevis för min åsigt, att stora brännerier icke äro fördelaktiga i vårt glest befolkade land. Små brännerier äro ovilkorligen, åtminstone för jordbrukaren, mera inkomstbringande. Erfarenheten har ock visat, att så är förhållandet i andra länder. År 1845 blef jag förordnad till ledamot i en komité för uppgörande af förslag till ny bränvinslagstiftning, och företog af sådan anledning en resa till Belgien. I Brüssel sammanträffade jag med Presidenten i Belgiska landtbruksakademien, och han meddelade mig, att Brabant just hade sina små brännerier att tacka för den odling och utveckling nämnda provins på sednare åren vunnit. Inom vårt eget land hafva vi i afseende å denna handtering gått allt för våldsamt till väga, och jag finner för min del allt skäl vara att återgå till ett lägre minimum, hvadan jag yrkar bifall till Herr Olssons motion.

Grefve Mörner, Carl Göran: Mig synes det vara något sent att nu upptaga frågan, huruvida misstag blifvit begångna vid öfvergången från den gamla bränvinslagstiftningen till den nu gällande. Jag var då bland dem, som ansågo, att man härvid gick för brådstörtadt till väga, och många af dem, som nu ogilla denna öfvergång, stredo då ganska manligen mot mig för den — nu äro roterna förbytta, så att jag måste för densamma strida mot dem. Jag påstår, att man nu icke skulle göra hvarken landet eller den mindre jordbrukaren en fördel genom den förändring, som här är ifrågasatt. Det är sant, att vid förändringen togs icke tillräcklig hänsyn till de förhållanden, som i vissa landsorter egde rum, och det var isynnerhet några trakter af Skåne och Blekinge, som blefvo lidande härpå; men nu hafva vi emellertid undergått denna nog stränga kurmetod, och jag vågar nästan betvifla, att de, som nu förorda förändringar, äro sjelfva fullt öfvertygade om, att de skola medföra de verkningar, som förespeglas. För mig åtminstone är det uppenbart, att bränvinstillverkning bedrifves med större skicklighet och med större fördel i större skala än i mindre. Man kan nemligen vid ett större bränneri lättare förskaffa sig skickliga biträden, som bedrifva produktionen mera rationellt än när bondgubben och bondgumman sjelfva skola sköta sin lilla panna. Också torde det ej kunna nekas, att förlusten

af råämnet är der proportionaliter vida mindre än i ett mindre bränneri. Nedsättes nu minimum allt för lågt, blir följden den, att de, som drifva handteringen i mindre skala, icke kunna uthärda konkurrensen med dem, som drifva tillverkningen i stort. Man skulle derigenom blott inleda dem till att åter taga upp en redan öfvergifven handtering, och det vore, att jag så må säga, att gifva den mindre landtbrukaren en Judas-kyss. Han skulle i striden med den rike blifva ruinerad, och då blefve det en ytterligare olycka till de många, som redan uppstått genom kastningar i vår lagstiftning.

Jag anhåller om bifall till Utskottets Utlåtande.

Herr Bennich: Sedan jag förra gången hade ordet, hafva så många af Kammarens ledamöter yttrat sig till förmån för en förändring både uppåt och nedåt, att jag anser mig manad att från den mera passiva ståndpunkt, jag då intog, öfvergå till en aktivare och föreslå proposition på det, som jag med min reservation afsett.

Den föregående talaren har förklarat, att han från början varit emot så våldsamma åtgärder, som dem, hvilka ligga till grund för nu gällande bränvinslagstiftning, och att många af dem, som nu ogilla densamma, då stredo ganska manligen för dess införande. Af denna anmärkning träffas åtminstone icke jag, emedan jag på denna tid icke hade någon röst i Representationen.

Samme talare anser emellertid, att nu, sedan öfvergången i bränvinslagstiftningen blifvit gjord, det skulle ligga en ny fara, ja rent af ett försåt mot den mindre jordbrukaren att vidtaga en sådan förändring, som här föreslagits. Jag tror icke, att så är förhållandet. Ehuru ej sjelf jordbrukare, har jag dock genom samtal med dem, som idka denna näring, inhemtat, att de anse det för dem skulle vara en stor fördel att få tillverka bränvin af egna produkter uti en inskränktare skala än nu är medgifvet. De erkänna, att omkostnaderna vid den mindre tillverkningen blifva större, skatten proportionaliter något högre, äfvensom produkten ej fullt så tillfredsställande som vid tillverkningen i större skala; men de hafva för saken ett skäl, som förtjenar allt afseende, och det är nemligen, att vid den mindre tillverkningen kan man bättre tillgodogöra sig den foder-tillgång, som erhålles genom dranken. Vid ett större bränneri kan nämnda biprodukt ej med fördel uteslutande användas på stället, och det lönar sig ej att transportera den längre väg. Vid ett mindre bränneri åter skulle denna biprodukt fullt ersätta den förlust, som der uppstår genom högre omkostnader och minskad kvantitet.

Vid sådant förhållande, och då jag föreställer mig, att jordbrukarne sjelfva förstå att bedöma sina intressen, och att man icke bör upphäfva sig till förmyndare för dem, synes mig vara skäl, att man går deras, jag kan nästan säga enhälligt uttalade önskan till mötes och nedsätter minimibeloppet af tillverkningen; men på samma gång och som ett vilkor härför anser jag nödigt, att man gör fabrikstillverkningen oberoende af något maximum, så att dessa två frågor ställas med hvarandra i oskiljaktigt sammanhang. Den åsigt, som af en ärad talare, Grefve O. Mörner, blifvit uttalad, delar jag fullkomligt. Han utgick från grundsatsen af fullkomligt frihet för hand-

teringen, och denna grundsats gillar jag i fråga om detta likasom i alla andra lofliga företag. Men då vi redan afgjort den paragraf i Utlåtandet, som afser tiden för tillverkningen, är det nu för sent att orda derom. Hvad jag nu med anledning af motionen och diskussionen tror mig med någon förhoppning om framgång kunna yrka, är att minimum må nedsättas och maximum borttagas.

Friherre Raab, Adam: Jag ber om förlåtelse, att jag ännu en gång begärt ordet i denna fråga; men några af Grefve Carl Göran Mörners yttranden förtjena att till besvarande upptagas.

Herr Grefven har antydt, att åtskilliga ledamöter, som ifrigt kämpat för stadgandet af det högre minimibeloppet för bränvinstillverkning, nu ändrat åsigt. Denna anmärkning kan icke drabba mig, ty jag har gjort allt för att förekomma fattandet af detta beslut, hvarvid jag kämpade tillsammans med Herr von Hartmansdorff, och jag tror, att våra reservationer till protokollet skola intyga detta. Jag har hvarje gång denna fråga förevarit kämpat för samma åsigt, och skillnaden emellan Grefve Mörner och mig är således den, att jag bibehållit min åsigt ända tills nu, hvaremot Herr Grefven kommit att vackla i sin. Skälen hvarföre Herr Grefvens öfvertygelse i denna fråga undergått förändring, äro omisskänneliga. De härflyta från den varma fosterlandskänsla, som vid hvarje Herr Grefvens handling träder fram. Han fruktar, att följderna af en förändring kunde vara olycksbringande för den mindre jordbrukaren. Herr Grefven misstager sig dock något vid yttrandet, att bonden och hans hustru skulle komma att sköta de små brännerierna. En daglig tillverkning af 100 kannor bränvin förutsätter användandet såsom råmaterial af åtminstone 15 tunnor potatis per dag och endast för att bära detta råämne fördras nog biträde af annat folk. I Herr Grefvens yttrande, att det skulle vara att gifva en Judas-kyss åt den mindre landtbrukaren, om man föranledde honom att taga upp denna redan öfvergifna handtering, kan jag ej instämma. Om den förändring, som nu är i fråga, blefve införd, skulle i stället för de större brännerierna, som nu bränna 14 dagar i rad och hålla upp en månad i sender, en mängd mindre dylika uppstå, som skulle bränna hela vintern, hvarigenom de fördelar skulle vinnas, att dranken kunde bättre tillgodogöras och en annars sysslolös befolkning, genom anställning vid desamma, erhålla en jemnare arbetsförtjenst; och jag tror, att ur denna synpunkt den af motionären föreslagna förändringen skulle vara af ganska stor nytta för jordbrukaren.

Här han vidare yttrats, att utgifterna för kontrollen skulle blifva så betydliga. För en tillverkning af 100 kannor erlägges per dag 70 R:dr i skatt, och då kontrollören ej uppbär mer än 4 å 5 R:dr om dagen, så vore afbränningen endast 5 å 6 procent. Det är visserligen icke så obetydligt; men hvad är det dock, om vi tänka efter hvad tullen och andra indirekta skatter kosta i uppbörd?

Jag får yrka bifall till Jöns Olssons motion.

Grefve Mörner, Carl Göran: Jag har ingalunda så ofullständig kännedom om den ifrågavarande handteringen, att jag ej vet,

att de personer, som sköta ett bränneri med 100 kannors daglig tillverkning, ej tillika kunna själfva *bäva* alla rudimaterierna, och således väger det argument ej mycket, som hemtades från denna min förmänta okunnighet.

En annan talare har yttrat, att dranken skulle bättre tillgodogöras vid ett mindre bränneri än vid ett större. Jag tror, att i detta yttrande ligger ett stort misstag, och att förhållandet är alldeles motsatt, så att man vid ett större bränneri kan bättre taga reda på denna biprodukt än vid ett mindre. Vi veta nemligen, att dranken icke alltid med fördel kan användas för uppfödning af nötkreatur; men en större bränneriegare, som vanligen har en mängd gödkreatur, kan för dessas utfodring på det mest fördelaktiga sätt tillgodogöra sig dranken. Den mindre jordbrukaren kan då blifva hufvudsakligen *uppfödare* af kreatur, som den större sedan kan samla och göda i en betydligare skala. Härigenom vinnes en fördelaktigare fördelning; och skulle dessutom ej all dranken kunna konsumeras på stället, så har man hittat på att hemta denna vara ifrån de större brännerierna. Gifvet är, att uppsigten öfver en massa mindre brännerier blir både svårare och sämre än öfver några större, och att, i samma mån aflöningen för kontrollörerna nedsätts — hvilket blir en naturlig följd af en nedsättning i minimibeloppet för tillverkningen — i samma mån blifva skickliga personer mindre angelägna om att erhålla dessa platser. Om bränvinstillverkaren skulle själf bekosta kontrollen, hade man icke i den omständigheten, att omkostnaderna härför skulle tynge än nu komma att drabba Staten, ett skäl att sätta sig emot denna förändring; men då nu Staten bekostar denna kontroll, för hvilken kostnaden genom den föreslagna förändringen skulle betydligt stegras, ligger häruti ett starkt skäl mot bifall till densamma. Då det dessutom lär vara konstateradt, att helt nyligen vid bränvinstillverkning blifvit begångna icke obetydliga underslef, torde det icke vara skäl att öppna dörren för ännu flera sådana.

Jag fortsätter mitt yrkande om bifall till Utskottets Utlatande.

Friherre Raab, Carl: Då diskussionen redan utspunnit sig så långt, kan det synas olämpligt att ytterligare förlänga densamma; men jag måste dock med anledning af de af Utskottet anförda motiven yttra några ord. Utskottet säger, att den nuvarande bränvinslagstiftningen visat vid tillämpningen välgörande verkningar; men Utskottet har icke bevisat detta, och det torde äfven vara svårt att bevisa.

Man finner i allmänhet, att i frågor af denna beskaffenhet låta vid den praktiska tillämpningen filantropi och statsekonomi sig icke väl sams vid hvarandras sida, och vår nuvarande bränvinslagstiftning var grundad på filantropi. Man tänkte då icke på de följder, som skulle uppstå genom att så lagstifta för denna näringsgren, att man fullkomligt ställt den på en privilegierad grund. Följden har icke blifvit den, att bränvinsupandet inom landet minskats, men väl den att luredrejeriet med bränvin mellan Danmark och Sverige är för år tilltagit. Detta luredrejeri fanns icke förr än denna författning skrefs, och vi veta ganska väl, att i vårt land finnes god tillgång på sådana råva-

ror, af hvilka bränvin tillverkas, och att vi med erhållande af drawback mycket väl skulle kunna utskeppa bränvin och sälja det i främmande land; men så länge den nu gällande författningen kvarstår, förlamar den hela denna för landet viktiga näringsgren.

Jag anser, att de motioner, som blifvit väckta i denna fråga, icke böra nu föranleda till någon partiel förändring af författningen, utan jag för min del tror, att om man med skyldigt afseende på landets bästa vill göra något för denna viktiga näringsgren, så bör man omarbete författningen hel och hållen. Men då nu icke är fråga här om, anser jag ingenting kunna nu vinnas genom en partiel ändring.

Herr Ekenman: Jag delar ordförandens i 1854 års Bevillnings-Utskott åsigt derutinnan att bränvinslagstiftningen måhända icke bort undergå så brådstörtade reformer, som vid nämnda riksdag vidtogos, och att minimum icke bort sättas så högt, emedan jag tror, att en ganska stor nationalekonomisk fördel legat deri, att bränvinsbränningen kunnat spridas på flera händer, än som nu med fabriksbränningen är möjligt. Jag tror, att biprodukten af bränningen skulle på bättre sätt kunna tillgodogöras ladugårdsskötseln än som nu beklagligen i flera delar af landet eger rum. Dessa åsikter hafva af flera föregående talare blifvit uttalade, och jag har icke begärt ordet för att ytterligare söka utveckla dem, utan jag fäster mig vid en annan sida af frågan, nemligen den, huruvida de moraliska följderna af den föreslagna förändringen i bränvinslagstiftningen kunna anses blifva sådana, att Riksdagen bör rygga tillbaka för att taga ett steg i en riktning, som måhända kunde återföra oss till de förhållanden, hvilka egde rum före 1854.

En föregående talare har yttrat, att bränvinsförbrukningen icke minskats efter den nya författningens antagande. Jag är härvid af fullkomligt olika åsigt, och jag tror, att åtminstone på landsbygden har den nya bränvinslagstiftningen i detta hänseende vållat den mest lyckliga förändring. Så länge husbehofsbränningen var tillåten, fanns till dagligt bruk bränvin i nästan hvarje koja; numera deremot förekommer denna dryck i allmänhet hos allmogen endast vid högtider. Jag tror derföre, att, om i städer och köpingar ett motsatt förhållande visar sig, om man der ser lika många som förr berusade af starka drycker, man får mest skrifva detta på den omständigheten, att folk nu icke äro så vanda vid bränvin till dagligt bruk, och derföre mindre kunna bära följderna af dess förtärande.

Jag tror således, att om man än icke har behof af att upphäfvast sig till förmyndare i afseende å folkets ekonomi, likväl någon betänklighet ännu bör kvarstå med hänseende till de moraliska följderna af den föreslagna förändringen. Jag fruktar nemligen, att om minimum sattes till 100 kannor, skulle möjligen hela de mindre bränneriernas tillverkning komma att förbrukas i närheten af dessa.

Den tidpunkt torde icke vara aflägsen, då man kan vidtaga denna åtgärd, som jag anser vara riktig; men ännu är den, enligt mitt förmenande, icke inne.

Herr Hasselrot: Den siste värde talaren har yttrat, att 1854 års bränvinslagstiftning tillskyndat landet stora fördelar, enär till

följd af densamma bränvinssupandet betydligt minskats. Han tror derföre, att Riksdagen bör rygga tillbaka för att taga ett steg i en riktning, som måhända kunde återföra oss till tiden före 1854. Jag ber härvid få anmärka, att det är en stor skilnad emellan att bränna till husbehof och att bränna 100 kannor om dagen, hvarigenom man kommer upp till en tillverkning af tusentals kannor i månaden. Om meningen vore att återgå till husbehofsbränningen, skulle jag på det bestämdaste motsätta mig ett sådant förslag, men då, som jag nyss nämnt, en tillverkning af 100 kannor om dagen ingalunda kan anses som husbehofsbränning, skulle jag vilja nedgå till detta minimum och borttaga maximum; — men om minimum icke nedsattes till 100 kannor, så protesterar jag mot borttagande af maximum.

Grefve Mörner, Oscar: Om jag också för min del medgifver, att bränvinssupandet efter åren 1852 eller 1854, då den nya lagstiftningen infördes, betydligt aftagit, så är jag dock icke med den föregående talaren ense derutinnan, att lagstiftningen, i hvad den afser bränvinstillverkningen, haft något synnerligt inflytande på superiet. Vi måste skilja emellan lagstiftningen för tillverkningen samt den för försäljning och utskänkning af bränvin. Det är den sistnämnda, som visat sig välgörande, men alldeles icke lagen om bränvinstillverkningen. Vi hade förut, under den tid bränvinet fick försäljas fritt, superiet florerande i hvarje by; och hade denna frihet fått fortfara, så hade, oberoende af den nya lagen om bränvinstillverkningen, dryckenskapslasten ingalunda varit i aftagande. Det är således ett axiom, att de gynnsamma förhållanden, som sednare tider haft att uppvisa, härflutit icke af de för tillverkningen utfärdade föreskrifter, utan af dem, som afse försäljningen. Jag vill nu ej tala om hvad genom lönkrögeriet kan åstadkommas, motverkande lagstiftningens syftemål, ty det afhjelpes icke genom lagstiftningen enbart, utan kan endast genom en skärpt polisuppsigt och ofta förnyade åtal stäckas.

Jag erkänner ej denna fråga såsom en fråga rörande mitt eller ditt, jag bryr mig ej om, huruvida de, som anlägga och drifva brännerier, vinna eller förlora derpå, det är mig till och med en likgiltig fråga, om det kan vara till gagn eller skada för landet i dess helhet. Jag fäster mig endast vid en omständighet, nemligen att bränvinstillverkningen är en loflig och tillåten näring, och att den bör ordnas på ett förnuftigt sätt; och efter min uppfattning är det ingalunda förnuftigt, att i afseende på en enda näringsgren göra undantag och inskränkningar i den lagstiftning, som är gällande för alla fabriksnäringar. Och har en gång en sådan undantagslagstiftning blifvit införd, så bör den icke bibehållas, då man lärt sig inse, att den ej är byggd på förnuftiga grunder. Vi hafva vuxit ifrån den tid, då allmänheten fördes i ledband, och vi böra undvika ett öfverdrifvet reglementerande inom sådana områden, der den enskilde bör hafva full rätt att besluta och handla. Om en person anlägger ett bränneri för tillverkning af 100 kannor bränvin, så må han anlägga det. Har han förmåga att beräkna sin affär, så lyckas den, hvarom icke, så har han gjort en misskalkyl, och han får vidkännas följderna deraf i detta fall liksom i andra.

Af allt hvad jag här hört anföras, har ej något blifvit sagdt, som kan förmå mig att afvika från den åsigt, jag förut uttalat, och jag vidblifver derföre densamma, samt tror att tillverkningens minimibelopp ganska väl kan nedsättas till 100 kannor.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att under densamma hade yrkats dels bifall till Utskottets förevarande hemställan; dels af Herr *Bennich*, att Kam-maren måtte besluta, att det lägsta bränvinstillverkningsbeloppet på dygn skulle nedsättas från 300 kannor till 100 kannor samt bestämmelsen om 1,000 kannor såsom det högsta tillverkningsbeloppet på dygn ur Förordningen uteslutas; dels af Herr *Thorburn*, att det nu gällande stadgandet om lägsta tillverkningsbeloppet skulle bibehållas, men föreskriften om det högsta tillverkningsbeloppet upphävas; och dels slutligen af Herr *Hasselrot*, att det lägsta tillverkningsbeloppet skulle nedsättas från 300 kannor till 100 kannor, men bestämmelsen om 1,000 kannor såsom det högsta tillverkningsbeloppet bibehållas.

Härefter framställde Herr Grefven och Talmannen proposition på bifall till Utskottets ifrågavarande hemställan och, då dervid svarades många ja, blandade med nej, förklarade sig hafva funnit ja öfvervägande.

Friherre Raab, Adam, begärde votering.

Sedan Kam-maren, uppå Herr Grefven och Talmannens framställning, till kontraposition vid voteringen antagit Herr *Bennichs* öfvermålade förslag, uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Den, som bifaller Bevillnings-Utskottets under § 4 i Betänkandet N:o 9 gjorda hemställan, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, beslutar Kam-maren, att det lägsta bränvinstillverkningsbeloppet på dygn skall nedsättas från 300 kannor till 100 kannor samt att bestämmelsen om 1,000 kannor såsom det högsta bränvinstillverkningsbeloppet på dygn skall ur Förordningen uteslutas.

Omröstningen verkställdes och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 51.

Nej — 25.

§ 17.

Utskottets hemställanden bifollos.

§§ 19 och 20.

Utskottets först framställda förslag.

Herr Bennich: Jag har ej kunnat dela Utskottets åsigt i denna punkt, utan reserverat mig emot det förslag densamma innehåller. Jag tror ej, att det skulle lända till något gagn för tillverkaren, att på det föreslagna sättet få liqvidera sin tillverkningsafgift, men är deremot öfvertygad, att det skulle vara förenadt med åtskilliga olägenheter och ej utan fara, om ett stadgande infördes, hvarigenom postkontoren gjordes till uppbördsmän i första hand för en afgäld till Kronan, så betydande som den ifrågavarande. Det kan efter min tanke ej vara lämpligt att göra ett postqvitto till ett provisoriskt bevis öfver erlagd tillverkningsafgift; och det måste blifva för Statsverket så mycket mindre betryggande att på detta sätt gå till väga, som det ej kan på postkontoren kontrolleras, för hvad ändamål en penningremiss till Konungens Befallningshafvande insändes. Det låter väl tänka sig, att en bränvinsbrännare hade en annan skuld att till Konungens Befallningshafvande inbetala, och att han insände penningarne med posten. Han skulle då på grund af det erhållna postqvittot, som icke upptog annat än summan af de remitterade medlen, enligt Utskottets förslag, anses berättigad att fortsätta sin bränvinsbränning; hvaraf visar sig att förslaget kunde komma att medföra andra följder, än som med detsamma åsyftas.

Deremot skulle det icke för bränvinstillverkare medföra någon fordel, som är värd att tala om. Ty det har i de flesta fall visat sig, att de betydliga belopp, som i tillverkningsafgift erläggas, icke hemtas från den ort der tillverkaren bor; ty antingen insändes afgiften för tillverkarens räkning af hans galdenärer i orten, eller ock anskaffar han genom upplåning på annat ställe de medel, som han för tillverkningens fortsättande är skyldig att forskottsvis erlægga. I ytterst få fall skulle derföre förslaget blifva af någon praktisk betydelse; och vid sådant förhållande, och då dylika palliativer, som ej äro af värde för tillverkaren, men deremot medföra många betänkliga olägenheter, ej böra i författningen intagas, så tillåter jag mig att yrka afslag å hvad Utskottet här föreslagit.

Herr Faxe: Utom till följd af det olämpliga deruti att göra en myndighet till kommissionär för enskilde tillverkare af bränvin, såsom här skulle blifva förhållandet, så anser jag det äfven vara betänkligt att bifalla Utskottets förslag derföre, att postförvaltare omöjligen kunna kontrollera, om de medel, som med posten insändas, äro afsedda till liqvid af bränvinstillverkningsafgifter. Ty postförvaltaren har hvarken rättighet eller skyldighet att läsa de bref, som genom honom afsändas; och äfven om detta tillstaddes och anbefalldes honom, så vore han ej i stånd att kontrollera den medlen åtföljande uträkningen. Afgiften erlägges nemligen icke på en gång och för hela den bestämda tillverkningstiden, utan för vissa delar deraf i sänder. Jag tror icke det skulle vara möjligt för postförvaltaren att räkna ut, om den remitterade summan uppginge till det bestämda be-

loppet för tillverkningen, lika litet som jag förmodar att man kunde ålägga honom ett sådant arbete; och dock vore detta den enda möjliga kontrollen på att riktig afgift blifvit inskickad, hvarom man väl borde söka förvissa sig, då meningen är att postqvittot skall anses såsom bevis. att afgiften blifvit erlagd, och berättiga tillverkaren att fortsätta tillverkningen. För min del tror jag, att förslaget komme att bereda så många olägenheter och deremot medföra så liten nytta, att jag anser det ej vara skäl att bifalla detsamma, utan anhåller jag om afslag å Betänkancket i denna del.

Friherre Raab, Adam: I denna fråga är jag af alldeles motsatt mening med föregående begge talare, hvilka jag fruktar låtit förleda sig af de högbyråkratiska åsichter, som det är helt naturligt att finna hos personer, hvilka innehafva höga embeten. För min del tror jag att man mycket väl bör kunna bevilja bränvinstillverkarna den lättnad, som med den föreslagna förändringen åsyftas.

Det har anmärkts, att man härigenom skulle göra postkontoren eller deras förvaltare till uppborädsmän. Så blir dock icke förhållandet, ty Konungens Befallningshafvande kommer fortfarande att verkställa uppboräden, och postkontoren ega icke att vidtaga annan åtgärd än att inskicka medlen och ansvara dertför. Jag kan icke finna, hvarför dessa medel skulle vara utaf större betydelse än alla andra medel, som af den enskilde försändas under öppen rekommendation, och der man får nöja sig med postkontorets qvittens.

Postkontoret skulle icke kunna veta, säga vidare de ärade talarna, om dessa penningar blifvit skickade för bränvinsbränning, eller om de afsändts för att betala en annan skuld till Konungens Befallningshafvande. Om vi betrakta ordställningen i förslaget, så heter det deri, bland annat, att afgiften bör vara åtföljd af uträkning öfver tillverkningsbeloppet. Om uti den författning, som härom komme att utgå, jemväl intoges ett formulär för denna uträkning, så tror jag att det vore lätt för postkontoret att i detta fall utöfva nödig kontroll.

Vidare har det sagts, att det endast skulle vara i ytterst få fall, som någon egentlig nytta genom den föreslagna förändringen skulle kunna beredas bränvinsbrännarna. Är det så, så blir det ju också i endast ytterst få fall, som Konungens Befallningshafvande finge detta besvär, och som det befarade stora äfventyret skulle kunna uppstå. För min del anser jag detta vara en lättnad, som icke skadar någon, men som kan verka fördelaktigt icke blott dertföre, att enskilda bränvinsbrännare kunna vinna några dagars ränta å sina medel, hvilket i denna tid, då hushållning är dagens lösen, icke är utan vikt, utan äfven dertföre att bränvinsbrännarna härigenom kunna undvika de stora kostnader, som nu erskildt i de större länen försorakas af resor till residensstaden eller ombuds hållande derstädes för afgiftens erläggande. För de bränvinstillverkare, som äro bosatta t. ex. i norra Calmar län, är det i sanning ingen bagatell att resa eller skicka ombud till Calmar, eller at skicka penningarna till ett ombud i residensstaden. Det är nemligen icke alltid lätt att finna ett ombud, åt hvilket man kan med säkerhet anförtro dessa medel, som stundom

gå till rätt betydliga belopp, ty vi hafva sett många bedräffliga exempel på huru stora summor blifvit förskingrade af kommissionärer, och man vill icke gerna underkasta sig äfventyret att på sådant sätt förlora sina penningar.

Skulle så hända att bränvinsbrännaren varit bedräglig vid uppgörandet af uträkningen eller eljest vid medlens afsändande, så finge han dyrt umgälla detta falsarium, ty han hade då förverkat allt det tillverkade bränvinet och finge jemväl plikta. I detta hänseende tror jag derföre icke att man skall behöfva frukta för, att tillverkaren icke skall hålla sig till det rätta.

Då jag sålunda i hufvudsaken gillar förslaget och tillstyrker antagandet af detsamma, kan jag icke underlåta att göra en allvarsam anmärkning vid sjelfva stiliseringen deraf. Det heter nu i första delen af förslaget: "tillverkare må vara berättigad att från postkontor i bref under öppen rekommendation till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insända afgiften, åtföljd af uträkning öfver tillverkningsbeloppet; landtränmästare skall vara skyldig att öfver afgiftens emottagande utfärda qvitto och, der så äskas, detsamma, efter behörig annotation i landskontoret och emot erhållen godtgörelse af Två riksdaler, tillverkaren i rekommenderadt bref tillsända"; derefter kommer: "i dylikt fall må tillverkning börjas, när tillverkare med postkontorets qvitto styrker, att afgiften blifvit der aflemnad". Jag vet icke hvilket fall, som här åsyftas, om det är penningarnes inlemnande på postkontoret, eller om landtränmästarens qvitto här afses. En otydlighet i författningar är alltid skadlig, och jag tror att en sådan här lätt skall kunna undvikas, om man blott kastar om de tvänne sista meningarne i första momentet och skrifver paragrafen på följande sätt: "tillverkare må vara berättigad att från postkontor i bref under öppen rekommendation till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insända afgiften, åtföljd af uträkning öfver tillverkningsbeloppet; i dylikt fall må tillverkning börjas, när tillverkare med postkontorets qvitto styrker, att afgiften blifvit der aflemnad. Landtränmästare skall vara skyldig att öfver afgiftens emottagande utfärda qvitto och, der så äskas, detsamma, efter behörig annotation i landskontoret och emot erhållen godtgörelse af Två riksdaler, tillverkaren i rekommenderadt bref tillsända". Derigenom blir lagbudet tydligt, och jag anhåller att Herr Talmannen täcktes hafva godheten framställa proposition på denna förändring i redaktionen af förslaget.

Herr Faxe: Jag lemnar åsido den siste talarens mot mig riktade beskyllning för högbyråkratiska åsigter, hvilken jag icke behöfver besvara, men som jag kan möta med en annan, och det är: bristande erfarenhet om ärendenas handläggning hos Konungens Befallningshafvande och skatteärenden i allmänhet.

Den talare, som yttrade sig före mig, erinrade, att andra medel insändas af enskilda till Konungens Befallningshafvande. Jag får upplysa, att Konungens Befallningshafvande icke hittills korresponderat med enskilda personer, vare sig direkte eller genom sina tjänstemän, och om de skulle få insända sina skatter till Konungens Be-

fallningshafvande, så skulle detta vara något alldeles nytt och ovanligt.

Den siste talaren trodde att, när en uträkning åtföljde den insända skatten, så skulle man icke kunna misstaga sig om skattens belopp, men han fäste sig icke vid en omständighet, som jag förut annärkt, att nemligen denna uträkning skulle afse tillverkningsbeloppet, beräknad eiter de dagar, för hvilka afgiften skulle erläggas. Häre kunna betydliga misstag göras, och de blifva också med eller utan afsigt alltid oundvikliga.

Jag är öfvertygad, att genom den nu föreslagna förändringen många olägenheter skulle komma att uppstå, äfvensom att en ringa fördel deraf skulle beredas tillverkare; och jag vidhåller derföre mitt yrkande om afslag å Betänkandet i denna punkt.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att under densamma hade yrkats dels af Friherre Raab, att Kammaren måtte bifalla Utskottets förslag med följande förändrade lydelse: "Tillverkare vare berättigad att från postkontor i bref under öppen rekommendation till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insända afgiften, åtföljd af uträkning öfver tillverkningsbeloppet. I dylikt fall må tillverkning börjas, när tillverkare med postkontorets qvitto styrker, att afgiften blifvit der aflemnad. Landtränmästare skall vara skyldig att öfver afgiftens emottagande utfärda qvitto och, der så äskas, detsamma, efter behörig annotation i landskontoret och emot erhållen godtgörelse af Två riksdaler, tillverkaren i rekommenderadt bref tillsända"; dels ock att Utskottets förslag skulle af Kammaren afslås.

Härefter framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till Utskottets förslag oförändradt, hvarvid svarades nej; sedermera proposition på detsammans antagande med den af Friherre Raab yrkade förändrade lydelse, då svaren utföllo med ja och nej i blandning, samt slutligen proposition på afslag å det ifrågavarande förslaget, hvilken proposition likaledes besvarades med blandade ja och nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

Sedan votering begärts samt Kammaren, uppå Herr Grefven och Talmannens framställning, till kontraposition vid voteringen antagit bifall till Utskottets förslag med den af Friherre Raab yrkade förändrade lydelse, uppsattes, justerades och anslogs följande voteringsproposition:

Den, som afslår Bevillnings-Utskottets under §§ 19 och 20 i Betänkandet N:o 9 först framställda förslag, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, bifaller Kammaren det ifrågavarande förslaget med den af Friherre Raab deri yrkade ändring.

Omröstningen verkställdes och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 36;
Nej — 32.

Utskottets sednare hemställan.

Bifölles.

§ 21.

Friherre Raab, Adam: Jag för min del vill i hufvudsak tillstyrka bifall till föreliggande förslag, men vågar dock derjemte vördsamst hemställa, om det icke är nödvändigt att något förtydliga sista meningen deraf. Jag ber att få uppläsa denna mening, som lyder sålunda: "dock skall i hvarje händelse afgift erläggas för $\frac{1}{3}$ delar af minsta tillåtna tillverkningsbeloppet". Om man nu tyder detta efter orden, så följer deraf att, om man tillverkar aldrig så mycket bränvin, så behöfver man ändå icke erlägga mera än $\frac{1}{3}$ delar af minsta tillåtna beloppet. Jag tror derföre att, för att förekomma missstydingar af författningen, det vore lämpligt att framför orden fyra femtedelar insätta ett *minst*, och att till följd deraf förändra ordet minsta till *lägsta*; anhängande jag att Herr Grefven och Talmannen härå ville framställa proposition.

Herr Bennich: Jag tror icke att någon förändring i redaktionen af detta sista moment är behöflig, emedan i föregående momentet står, att bränvinstillverkarne skola ega att återlyfta så stor del af den erlagda afgiften, som mot undertillverkningen svarar, hvar efter följer det anmärkta momentet: "dock skall i hvarje händelse afgift erläggas för fyra femtedelar af minsta tillåtna tillverkningsbeloppet". Detta sista moment är sålunda alldeles klart deri, att det icke tillåter återlyftning till högre belopp än att derefter återstår fyra femtedelar af den minsta afgift, som kunnat erläggas. Något förtydligande af momentet är sålunda efter min tanke icke erforderligt.

Friherre Raab: Jag inser nogsamt skälet, hvarföre det enligt min tanke nödvändiga ordet *minst* blifvit förbigånget af Utskottet. Detta skäl är, att Utskottet fästat mera afseende på en vacker än på en tydlig mening; men då, såsom jag föreslagit, momentet skulle komma att lyda sålunda: "dock skall i hvarje händelse afgift erläggas för minst fyra femtedelar af det lägsta tillåtna tillverkningsbeloppet", så tror jag, att Utskottet kan vara tillfredsstäldt, och att alla, som läsa författningen, skola riktigt uppfatta meningen.

Herr Caspersson: Det är en annan missstyding, som lätt kan ske i afseende på betydelsen af ordet "tillåtna", hvilket kan förblandas med *tillätliga*, som väl icke varit Utskottets mening. Då hvar och en icke alltid så noga bedömer hvad han läser, så tror jag att

häruti finnes en anledning till misstag, och att tydligare än här skett, kunde uttryckas Utskottets mening, som naturligtvis måste vara det minsta för den personen tillätna beloppet, och icke det minsta belopp som i allmänhet är tillåtet, eller 300 kannor.

Friherre Raab: För min del tror jag icke att det förtydligande, som Herr Caspersson här afsett, är af behovet påkalladt, ty ingen lärer betala räntelösa penningar för t. ex. tusen kannor, om meningen är att tillverka blott trehundra. I allt fall kommer Staten icke att derpå förlora någonting, och jag anser derföre en redaktionsförändring i detta syfte vara mindre behöflig, än den jag föreslagit.

Herr Faxe: Då, efter hvad jag tror, det på flera andra ställen i författningen, som jag för ögonblicket icke har till hands, förekommer att minsta tillätna tillverkningsbeloppet utgör trehundra kannor, så förefaller det nu omtvistade momentet mig icke i ringaste mån tvetydigt, och jag tror derföre icke heller att någon förändring är behöflig.

Sedan öfverläggningen härefter förklarats slutad samt Herr Grefven och Talmannen yttrat, att under densamma hade yrkats dels bifall till Utskottets förevarande förslag oförändradt och dels af Friherre Raab, att detsamma skulle antagas med den förändring, att slutet deraf erhöill följande lydelse: "dock skall i hvarje händelse afgift erläggas för minst fyra femtedelar af det lägsta tillätna tillverkningsbeloppet", framställde Herr Grefven och Talmannen först proposition på bifall till förslaget oförändradt, hvarvid svarades många nej jemte några ja, och sedermera proposition på bifall till samma förslag med den af Friherre Raab yrkade ändring, då svaren utföllo med många ja jemte några nej; och förklarades ja nu hafva varit öfvervägande.

§ 28 och § 30.

Utskottets hemställanden biföllos.

Föredrogos ånyo och biföllos Lag-Utskottets den 22 och 23 sistlidne Mars bordlagda Utlåtanden:

N:o 12, i anledning af väckta motioner om ändringar i Skiftesstadgan af den 9 November 1866;

N:o 13, i anledning af väckt förslag om rätt att meddela inteckningssäkerhet i åbyggnader å landet;

N:o 14, i anledning af väckt förslag om ändring i Kongl. Förordningen angående ändring eller utrifning af vattenverk den 20 Januari 1824; samt

N:o 15, i anledning af väckta motioner om ändring i 20 Kap. 6 § Byggningsbalken.

Föredrogos, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Stats-Utskottets den 31 sistlidne Mars bordlagda Utlåtanden:

N:o 50, i anledning af väckt motion om utbyte af tillgångarne uti de fonderade statslånens liquidations- och amortisementsfonder mot de till Riksbanken utfärdade obligationer för 1808 och 1809 års krigskostnader; samt

N:o 52, i anledning af väckt motion om uteslutande ur Riksgäldskontorets reglemente af den särskilda tidsbestämmelsen för afsättandet af annuiteten för 1858 års fonderade statslån.

Föredrogos, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Lag-Utskottets den 31 sistlidne Mars bordlagda Utlåtanden:

N:o 16, i anledning af väckta motioner om ändringar i Kongl. Förordningen om landsting den 21 Mars 1862;

N:o 17, i anledning af väckta motioner om vissa ändringar i Kongl. Förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862; samt

N:o 18, i anledning af väckt fråga om ändring i Gästgifverordningen den 12 December 1734.

Föredrogs, men begärdes af flere ledamöter ånyo på bordet Första Kammarens Tillfälliga Utskotts den 31 sistlidne Mars bordlagda Utlåtande N:o 3, med anledning af väckt motion angående ändring i Kongl. Cirkuläret den 27 September 1804, i fråga om värdskapet till kronohemman i det fall, då hemmanet af åbo till följd af begånget brott blifvit förverkadt.

Friherre Silfverschiöld, Carl Otto: Jag har blifvit anmodad att för Kammarern tillkännagifva, det Friherre N. A. Silfverschiöld är på obestämd tid förhindrad att sig vid riksdagen infinna; och har jag fått emottaga ett så lydande läkarebetyg:

“Att Herr Baron N. A. Silfverschiöld för närvarande ligger sjuk, i en bröståkomma, på sin egendom Hede och ej ännu på någon, ehuru obestämbar, tid kan lemna sitt hem, varder härmed intygadt.

Trollhättan den 29 Mars 1869.

C. Rinman,
Med. Doctor.“

Kammaren åtskiljdes kl. $\frac{1}{2}$ 1 e. m.

In fidem
O. Brakel.

Lördagen